

**NO+VIOLENCIA
MASCLISTA**
DESEMASCAREM-LA!

Guia docent

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
Educació secundària obligatòria

4.

Tolerància zero a la violència masclista i relacions abusives

MAPA DEL MATERIAL DEL PROGRAMA DE FORMACIÓ

	PRIMÀRIA	SECUNDÀRIA
1 Aproximació a la coeducació i l'equitat de gènere	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES
2 Construcció de models alternatius de masculinitat i feminitat	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES
3 Relacions afectives i sexuals saludables	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES
4 Tolerància zero a la violència masclista i relacions abusives	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES

SUMARI

4 Relacions afectives i sexuals saludables	SECUNDÀRIA
	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT

Introducció	3
Índex d'activitats	3
Objectius	3
Paraules clau i definició	3
Activitat 1: QUÈ ÉS LA VIOLÈNCIA MASCLISTA?	4
Activitat 2: LA NARA I EN MARC	10
Activitat 3: I ARA QUÈ FEM?	15
Idees clau	18
Annex Activitat 1	20

Tolerància zero a la violència masclista i relacions abusives

60 minuts

Aquestes activitats didàctiques estan vinculades al *Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat* del Departament d'Educació.

Introducció

La violència té manifestacions diverses i, per poder combatre-la, és important conèixer la naturalesa i la causa de la violència. La violència masclista es troba en estructures i patrons socials fonamentats en les diferències que s'atribueixen al fet de néixer dona i home, basades en els estereotips i rols de gènere, que sovint situen les dones en una posició inferior socialment, la qual cosa afecta el seu desenvolupament en molts àmbits de la vida.

Erradicar la violència masclista significa canviar les estructures socials i superar els estereotips culturals que perpetuen la violència envers les dones pel fet de ser-ne, de manera que es reconegui i es garanteixi plenament el dret inalienable de totes les dones a desenvolupar la pròpia vida plenament, lliurement, en un marc de relacions igualitàries.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

Activitat 1:

Què és la violència masclista?

Activitat 2:

La Nara i en Marc

Activitat 3:

I ara què fem?

Objectius

- Sensibilitzar sobre els diferents tipus de comportament violent en les relacions i buscar maneres no violentes de resoldre conflictes.
- No permetre cap actitud que promogui la violència masclista o l'exerceixi.
- Saber com actuar davant de situacions de violència masclista a l'àmbit escolar.
- Conèixer recursos de prevenció i atenció de la violència masclista.

Paraules clau i definició

- **Violència masclista:** violència exercida cap a les dones en l'àmbit tant públic com privat, expressió de la discriminació i la situació de desigualtat derivades d'un model de relacions de poder dels homes envers les dones i que els produeix dany i patiment físic, psicològic, sexual, emocional o social.
- **Patriarcat:** model social, polític i econòmic que sovint subordina les dones respecte als homes i les confina als espais privats de cura i de reproducció, mentre que als homes se'ls atorga el poder i ocupen els espais públics.
- **Estereotip de gènere:** noció o imatge rígida associada socialment al sexe amb què naixem i que condiciona els trets i comportaments que s'esperen i accepten segons siguem dones o homes.
- **Relacions igualitàries:** totes aquelles relacions que es desenvolupen exemptes de posicions de domini/submissió dels seus membres i a les quals ambdues parts es reconeixen els mateixos drets i actuen en conseqüència mútuament.

Activitat 1

Què és la violència masclista?

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:

- Definir i tenir clar el terme violència masclista.
- Adonar-nos que existeixen falses creences que fan que les relacions afectivosexuals no siguin saludables.
- Identificar les violències en les relacions afectivosexuals.
- Reconèixer els diferents tipus de violències masclistes i els comportaments abusius en les relacions afectivosexuals.

Descripció i desenvolupament

La violència masclista té efectes físics, psicològics, emocionals, sexuals, econòmics i socials molt perjudicials per a les dones, la infància, les famílies, els col·lectius LGBTI...

Durant aquesta sessió, l'alumnat examinarà la definició de violència masclista i els diferents comportaments vinculats a aquest tipus de violència.

Per desenvolupar l'activitat, demanem que facin grups de quatre persones aproximadament cadascun i que conjuntament emplenin el requadre que apareix al principi de la fitxa 1 amb idees, situacions, mites i tot allò que se'ls acudeixi i que creguin que pot ser interessant compartir amb la resta sobre la violència masclista en les relacions afectivosexuals. Els ensenyem i expliquem l'iceberg de la violència masclista i els demanem que reflexionin si els exemples apareguts són violència visible i explícita, violència invisible i explícita o violència invisible i implícita. Sobretot, els demanem que defineixin el concepte de la violència masclista amb la màxima concreció possible i que ho escriguin a la fitxa.

A continuació proposem a l'alumnat que llegeixin les situacions que apareixen a la fitxa (marcant aquelles coses que considerin importants o els cridin l'atenció) perquè debatin i consensuin amb tot el grup les respostes a les preguntes plantejades.

Finalment, ajuntarem a tots els grups i els demanarem que comparteixin les seves respostes (definició+preguntes) i reforçarem els continguts i reflexions sobre la violència masclista.

Rol com a docent

- Garantir un clima segur i respectuós amb tothom.
- Identificar i reconèixer en el grup quin coneixement i percepció mostra en relació amb la temàtica.
- Resoldre dubtes i facilitar tota la informació necessària perquè l'alumnat pugui identificar i reconèixer les violències en les relacions afectivosexuals.
- Prestar atenció a les aportacions de l'alumnat per detectar qualsevol situació de violència masclista que puguin compartir.

Activitat 1

Què és la violència masclista?

20 minuts

1.1 Feu grups de 4 persones i definiu conjuntament què és la violència masclista; a continuació construïu una llista (dins del quadre) de situacions, mites... coses que se us acudeixin i es puguin donar relacionades amb aquesta.

VIOLENCIA MASCLISTA:

S'entén com aquella que s'exerceix contra les dones, com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat. Segurament les idees que comparteixin els diferents grups, en el quadre inicial, seran diverses però totes estaran vinculades a la violència masclista (tipus de violències, situacions i experiències concretes d'abús, estereotips i rols de gènere, indicadors de detecció, elements, com intervenir, mites, etc.).

1.2 El/la docent us presentarà l'iceberg de la violència masclista i, un cop feta la llista, heu de col·locar les diferents situacions exposades en la graella següent.

VIOLENCIA VISIBLE, EXPLÍCITA

- Quan un noi pega o empeny una noia.
- Quan algú per gelosia té reaccions agressives.
- Quan et violen.

VIOLENCIA INVISIBLE, EXPLÍCITA

- Quan et controlen el telèfon o amb qui parles.
- Quan no et deixen vestir-te com tu vols perquè et diuen que provoques.
- Quan no pots sortir amb les teves amigues/amics.
- Si s'enfaden sense motius.
- Quan canvien la manera de ser d'algú. Per exemple si és una persona molt extravertida i passa a no parlar amb ningú.
- Relació de poder i control de l'home cap a la dona.

VIOLENCIA INVISIBLE, IMPLÍCITA

- Quan algú tira floretes a una noia.
- El micromasclisme és violència.

Orientacions

Si apareixen punts com els següents, cal posar-los en dubte i, al final de la sessió, puntualitzar específicament en què consisteix la violència masclista incidint en aquestes idees falses:

- Només passa amb persones que tenen un nivell sociocultural baix.
- Això és una cosa d'abans, ara ja no passa.
- Les víctimes de violència masclista si no se'n surten és perquè no volen.

1.3 Llegiu les situacions següents i marqueu sobre el text coses que destacaríeu de cada situació.

Situació 1

En Xavi és un noi molt guapo de l'institut que fa un temps que surt amb la Mireia. Divendres passat va convidar els seus millors amics, la Mireia i dues amigues a veure una pel·lícula a casa seva. En principi volien passar una bona estona divertint-se i rient plegats. Després de veure la pel·lícula, van proposar jugar a un joc de "penyores". Primer era divertit, però després van començar a dir coses que incomodaven una mica la Mireia i les seves amigues. En Xavi no s'ho estava passant malament però va notar que la cosa estava pujant de to excessivament i va demanar als seus amics que marxessin, dient que tenia ganes de quedar-se sol amb la Mireia.

Ella estava nerviosa perquè mai s'havia quedat sola amb en Xavi, en tenia ganes però li feia cosa i, a més a més, després de com havien actuat els seus amics, tampoc tenia ganes de gaires tocaments.

Van continuar xerrant una estona i fent-se petons fins que en Xavi li va insinuar d'anar cap a l'habitació i fer un pas endavant. La Mireia no és que no ho volgués però sentia que aquell no era el moment, així que va decidir dir-ho a en Xavier. I després de xerrar durant una estona sobre com se sentien, van decidir sortir a fer una volta pel parc.

Situació 2

La Laura té 16 anys i fa temps que surt amb l'Aran. Una tarda decideixen anar a una discoteca de Mataró amb uns amics i amigues. Tot el grup té moltes ganes d'anar-hi perquè no sempre poden, així que estan disposats a passar-s'ho molt bé.

Posen música molt divertida i l'ambient està molt bé, és una passada i no paren de ballar. En un moment l'Aran va al vàter i, quan torna, veu un noi ballant al costat de la Laura. De seguida va cap allà i fa una abraçada a la Laura per mostrar que ell és la seva parella i aleshores l'altre noi marxa ràpidament.

Continuen ballant com si res durant una estona i quan l'Aran torna a marxar a buscar alguna cosa per beure... veu el mateix noi que torna a posar-se al costat de la Laura i intenta parlar-hi. Aleshores l'Aran molt enfadat se'n va directe a dir quatre coses al noi, però es posa nerviós i comença a pegar-lo. La Laura s'enfada molt i el deixa allà, ella no vol embolics i això no pot ser.

Quan l'Aran li truca per parlar del fet que aquell dia marxés, ella senzillament li diu que vol tallar.

1.4 Responen a les qüestions següents:

- Què tenen de diferent les situacions anteriors? Creieu que hi ha violència? Si és que sí, escriviu a continuació quines formes de violència hi apareixen.

Una de les principals diferències entre ambdues situacions és la manera de relacionar-se que tenen les parelles. Podem afirmar que la situació 1 ens mostra una relació afectivosexual saludable, en canvi a la situació 2 hi apareixen elements de violència masclista, una relació de poder i control.

A la primera situació, quan en Xavi s'adona que els seus amics s'estan passant, decideix demanar-los que marxin perquè entén que hi ha persones que es poden sentir malament davant la seva manera d'actuar (no tracten les noies amb respecte). Després, quan proposa a la Mireia tenir relacions i veu que aquesta no està del tot convençuda o que no li ve de gust, en comptes de pressionar-la i obligar-la a fer una cosa que no vol, decideixen parlar sobre el tema i respectar els sentiments i les emocions perquè ningú se senti malament.

En canvi, a la segona situació l'Aran es posa gelós i la Laura en pateix les conseqüències. No confia en ella, la controla, creu que li pertany, la tracta malament, no la deixa actuar ni relacionar-se i resol la situació de forma agressiva amb violència física i verbal. L'iceberg de les violències els pot ajudar a identificar i reconèixer els diferents comportaments vinculats amb la violència masclista, de manera molt clara.

- És intransigent la Laura? Per què?

En un principi podríem pensar que sí que és radical per la manera com deixa l'Aran. Potser podem pensar que se l'hauria d'escoltar i donar-li una altra oportunitat. Però, tot i que ens pot sorprendre, no actua de forma intransigent, simplement té les coses molt clares i sap que no és el tipus de relació que vol. Decideix actuar en el moment abans que sigui massa tard. Ho fa d'aquesta manera perquè sap que és de l'única manera que ho pot fer, si intenta parlar amb ell i escoltar-lo segurament li farà "pena" i tornaran. La Laura reconeix que és una situació complicada de gestionar ja que té sentiments molt forts cap a l'Aran i decideix tallar d'arrel com a estratègia per protegir-se abans que sigui massa tard i li puguin fer més mal, fins que arribi el punt que ella es pensi que tot el que passa és per culpa seva i ell tingui tot el control sobre ella. És gelós i en aquests moments no ho pot controlar, necessita ser conscient que ha de rebre ajuda i demanar-la.

- Podríeu escriure la segona situació sense que apareguin elements de violència?

La Laura té 16 anys i fa temps que surt amb l'Aran. Una tarda decideixen anar a una discoteca de Mataró amb uns amics i amigues. Tot el grup té moltes ganes d'anar-hi perquè no sempre poden, així que estan disposats a passar-s'ho molt bé.

Posen música molt divertida i l'ambient està molt bé, és una passada i no paren de ballar. En un moment l'Aran va al vàter i, quan torna, veu un noi ballant al costat de la Laura. Va cap allà, es presenta i continua passant-s'ho bé amb la resta d'amistats, tot i que no li fa gaire gràcia, decideix observar la situació sense intervenir-hi directament.

El noi finalment marxa amb el seu grup d'amics.

Continuen ballant com si res durant una estona i quan l'Aran torna a marxar a buscar alguna cosa per beure... veu el mateix noi que torna a posar-se al costat de la Laura. Aleshores l'Aran deixa que la Laura gestioni la situació perquè confia en ella i tot i que sent que està gelós; no sent que el fet que pugui parlar amb algú altre sigui una amenaça per a ell. Reconeix que la Laura no en té cap culpa que ell sigui gelós perquè té inseguretats i pors. Busca la millor manera possible de gestionar la gelosia perquè aquesta no influeixi en la relació.

L'endemà parlen del que va passar i comparteixen com els va fer sentir la situació i quines coses senten l'un per l'altre.

Compartiu les vostres respostes amb la resta de la classe.

Orientacions

Si ja en l'inici de l'activitat apareixen punts com els següents:

- Només passa amb persones que tenen un nivell sociocultural baix
- Això és una cosa d'abans, ara ja no passa
- Les víctimes de violència masclista si no se'n surten és perquè no volen

cal posar aquestes afirmacions en dubte i, al final de la sessió, puntualitzar específicament en què consisteix la violència masclista incidint que aquestes idees són falses.

TIPUS DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

Violència física: exercici de la força física, com ara pegar, donar empentes, bufetades, puntades de peu, cops de puny, tibar dels cabells, pessigar, mossegar, intentar ofegar, llançar coses, tancar una persona o abandonar-la en un lloc perillós, cremar, fer servir armes. La violència física no necessàriament deixa marques o blaus.

Violència emocional/psicològica (verbal/no verbal): sovint és la més difícil de reconèixer. Pot incloure amenaces, insults, ofenses, crits, intimidació, assetjament, fer córrer rumors o humiliar algú davant d'altres persones, indiferència, pressió, manifestacions de gelosia o actitud possessiva, com ara el control de decisions o d'activitats (per exemple, dir-li a algú què ha de fer o què no ha de fer, quina gent pot veure i quina no, com ha de fer ús de les xarxes socials), amenaces de suïcidi... El control o la humiliació pública en una relació afectivosexual es pot exercir també fent servir o amenaçant amb fer servir instruments tecnològics (sobretot Internet).

Micromasclismes: són considerats la base de la violència masclista. Totes aquelles actituds masclistes que les dones pateixen al dia a dia i que la societat no reconeix com a tal, les té totalment normalitzades, com per exemple l'ocupació de l'espai, donar per suposat que l'home paga i donar-li el compte, deduir que l'home és el que pren alcohol, etc. No hi ha cap forma de violència que sigui pitjor o millor que l'altra, totes tenen els seus efectes. Que sigui més visible o menys no vol dir que la persona que la pateix es recuperi més aviat dels danys ocasionats. Totes les afectacions són importants i depèn molt de com la persona les viu per poder superar-les o no. Tot i que si pensem en els femicidis (la manifestació més extrema) malauradament els danys són irreversibles.

Activitat 2

La Nara i en Marc

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:

- Reflexionar sobre el paper de l'entorn (escola, família i grups d'iguals) en situacions de coneixença o vivència de casos de violència masclista.
- Identificar senyals d'alerta d'aquests tipus de violència.
- Analitzar les maneres d'actuar de les víctimes i de l'agressor.
- Vincular l'aprenentatge amb les seves experiències en les relacions afectivosexuals.

Descripció i desenvolupament

Quan coneixem o vivim una situació de violència masclista, és important reconèixer què està passant i com l'entorn més pròxim pot intervenir-hi i ajudar-nos. Aquest element és clau per poder fer front a la situació, amb l'ajuda necessària i sense córrer cap perill.

Llegirem a l'alumnat la història de la Nara i en Marc. Comentarem amb tot el grup aspectes que creguin importants a destacar i els demanarem que facin grups de 4 persones per respondre a les preguntes.

Per acabar, l'alumnat compartirà les respostes amb tot el grup classe i completarem les seves respostes.

Rol com a docent

- Crear un clima de confiança i respecte.
- Potenciar la reflexió crítica.
- Assegurar que els continguts queden clars.
- No emetre ni permetre que l'alumnat faci judicis de valor de cap aspecte de la situació presentada.

Activitat 2

La Nara i en Marc

20 minuts

2.1 Llegiu la història i responeu la graella següent amb el vostre grup (3/4 persones màxim).

La Nara és el primer any que va a l'institut. Un dia a la tarda després d'anar al cinema amb un amic, mentre fan una volta pel parc, aquest es troba un noi que coneix i el presenta a la Nara. Es diu Marc, és una mica més gran que ella i va a un altre institut.

Després de parlar una estona, decideixen anar a prendre alguna cosa i al bowling. S'ho passen molt bé i en Marc a l'hora de marxar li demana el telèfon i el seu contacte d'Instagram per poder xerrar amb ella i potser quedar un altre dia. La Nara li dona sense pensar-s'ho, com més amics i amigues millor.

Ara ja fa gairebé quatre mesos que surten i cinc que es van conèixer. Al principi la Nara n'estava encantada, pensava que en Marc era el noi més amable i dolç que havia conegut mai. Era molt atent amb ella i sempre volia conèixer les seves amistats, saber com li anava a l'institut, quina relació tenia amb els seus pares, etc.

Últimament ha canviat d'actitud, és gelós i no para d'acusar la Nara d'estar veient un altre noi d'amagat. Fins i tot, ha començat a comprovar els "M'agrada" que la Nara rep a les seves fotos d'altres nois. Ella li ha dit moltes vegades que això no és veritat i que no s'ha de preocupar per aquestes coses.

L'altre dia va obligar la Nara a tenir relacions sexuals. Tot i que ella no volia, per demostrar-li que mai havia anat al llit amb un altre noi, ho va fer.

La Nara encara se l'estima, però de vegades comença a tenir-li por. També li fa por que si la seva mare se n'assabenta l'obligarà a tallar amb ell i no ho vol. Ella pensa que el pot controlar si el convenç que ella només està enamorada d'ell i que no té motiu per estar gelós. No hi ha res dolent en el fet que de vegades es posi nerviós quan es barallen, no li passa a tothom? Només va ser un cop que li va fer uns blaus, però la Nara sap que no volia fer-ho.

Per què diríeu que davant d'aquesta situació **SÍ** que s'hauria d'intervenir?

La Nara està patint una situació de violència masclista. La relació que té amb la seva parella és una relació molt tòxica i necessita ajuda per sortir-se'n. La relació ha passat de ser una relació no saludable a una relació violenta.

Per què diríeu que davant d'aquesta situació **NO** s'hauria d'intervenir?

Hi ha la creença que quan passa alguna cosa en una relació afectivosexual de persones que no som nosaltres, no ens hi hem de posar perquè "no és assumpte nostre". Això podria ser així, sempre que no hi hagués ningú que estigués patint un tracte desigual o violència.

Per què penseu que la Nara actua així? Com creieu que pensa? I com se sent?

Ella se l'estima, no entén la situació, va conèixer un noi que ja no actua amb ella de la mateixa manera. Potser per això li costa tant d'acceptar-ho i pensa que ho podrà canviar. Per tant, intenta fer tot el possible per salvar la situació ella sola. Creu que només li ha de demostrar la seva fidelitat i després tornaran a estar bé. Se sent perplexa, malament.

Per què en Marc actua així? Com creieu que pensa? I com se sent?

Aquesta manera que té en Marc de controlar-la (violència psicològica) cada vegada va en augment fins al punt que ja no només la controla si no que n'abusa sexualment (violència sexual) i físicament (violència física).
L'home/el noi que exerceix la violència masclista és una persona que té per objectiu anul·lar la parella per poder tenir-ne el control.
Aprofita els valors de la societat heteropatriarcal per cobrir les seves frustracions, debilitats i pors. Per tant, estem parlant de persones que no tenen un bon nivell d'autoestima i que exerceixen la violència per superar les seves pròpies pors i sentir-se millor a través del control i l'abús de poder.

A qui pot demanar ajuda la Nara?

Amistats, família, centre educatiu, serveis públics, policia, professional de psicologia...

Quin paper tenen en cada cas?

Amistats: escoltar i ajudar a buscar ajuda és el millor que podem oferir a una persona que té la confiança en nosaltres i ens explica la seva situació personal.

Família: ens pot ajudar a orientar-nos sobre les nostres relacions afectivosexuals o situacions de violència masclista o abús que puguem viure, donant-nos suport, buscant ajuda professional.

Centre educatiu: activar el protocol establert.

A qui pot demanar ajuda en Marc?

En Marc també necessita que l'ajudin, hauria de canviar la manera de pensar i actuar que té amb les noies, especialment amb la Nara. També hi ha serveis públics orientats a la recuperació dels homes que exerceixen la violència masclista.

Quin paper tenen en cada cas?

Amistats: han de dir-li que això no està bé i no reforçar el que està fent com si fos una "broma". Donar suport per buscar ajuda.

Família: buscar una ajuda professional especialitzada.

Centre educatiu: activar el protocol establert.

Orientacions

Comentaris a la lectura:

La Nara és el primer any que va a l'institut. Un dia a la tarda després d'anar el cinema amb un amic, mentre fan una volta pel parc, aquest es troba un noi que coneix i el presenta a la Nara. Es diu Marc, és una mica més gran que ella i va a un altre institut.

Després de parlar una estona, decideixen anar a prendre alguna cosa i al bowling. S'ho passen molt bé i en Marc a l'hora de marxar li demana el telèfon i el seu contacte d'Instagram per poder xerrar amb ella i potser quedar un altre dia. La Nara li dona sense pensar-s'ho, com més amics i amigues millor.

Comentari fragment 1: *Potser ens pot semblar que no correm cap perill però és important tenir en compte que totes aquestes persones que afegim a les nostres xarxes poden tenir accés a tota la nostra informació. També, tot i que en un principi sembli que no passa res per donar el nostre telèfon, hem de prestar atenció quan ho fem perquè nosaltres sabem quines són les nostres intencions però no les dels altres i més si només els coneixem d'una tarda.*

Ara ja fa gairebé quatre mesos que surten i cinc que es van conèixer. Al principi la Nara n'estava encantada, pensava que en Marc era el noi més amable i dolç que havia conegut mai. Era molt atent amb ella i sempre volia conèixer les seves amistats, saber com li anava a l'institut, quina relació tenia amb els seus pares, etc.

Últimament ha canviat d'actitud, és gelós i no para d'acusar a la Nara d'estar veient un altre noi d'amagat. Fins i tot, ha començat a comprovar els "M'agrada" que la Nara rep a les seves fotos d'altres nois. Ella li ha dit moltes vegades que això no és veritat i que no s'ha de preocupar per aquestes coses.

Comentari fragment 2: *Conèixer les persones és important i més quan es tracta d'una relació afectivosexual, ens ajuda a decidir-nos si aquella és la relació que volem. Al principi de les relacions sembla que tot funcioni i, fins i tot, podem interpretar coses errònies com pensar-nos que es preocupen per nosaltres quan en realitat ens estan controlant. No confiar i inventar-se coses perquè la parella se senti culpable o tenir suposats motius per fer-li mal no està bé. Hi ha moltes maneres de controlar una persona i molts mitjans.*

L'altre dia va obligar la Nara a tenir relacions sexuals. Tot i que ella no volia, per demostrar-li que mai havia anat al llit amb un altre noi, ho va fer.

La Nara encara se l'estima, però de vegades comença a tenir-li por. També li fa por que si la seva mare se n'assabenta l'obligarà a tallar amb ell i no ho vol. Ella pensa que el pot controlar si el convenç que ella només està enamorada d'ell i que no té motiu per estar gelós. No hi ha res dolent en el fet que de vegades es posi nerviós quan es barallen, no li passa a tothom? Només va ser un cop que li va fer uns blaus, però la Nara sap que no volia fer-ho.

Comentari fragment 3: Fer res perquè l'altre reconegui que l'estimes no és un bon motiu: la confiança, la comunicació i el respecte són pilars fonamentals en una relació afectivosexual. Ens indica que estem patint una situació de violència masclista. Les relacions són per gaudir-les no per passar-ho malament. Ningú té dret a maltractar ningú. Tot i que moltes vegades no entenguem o no ens agradi el que les famílies o les persones adultes ens diuen, no compartir el que ens passa no és la solució. Ens pot ajudar a veure coses que potser no estem tenint en compte, pensar que nosaltres podem resoldre aquest tipus de situacions soles o confiar que l'altre canviarà si li demostrem el que necessita és erroni. Tot i que et puguin fer sentir malament, el problema no rau en tu sinó en l'altre. L'agressor, per exercir la violència, no necessita motiu.

Activitat 3

I ara què fem?

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:

- Saber detectar l'existència d'una situació o cas de violència masclista.
- Conèixer i analitzar diferents indicadors, tant de la víctima com de l'agressor, que els poden servir per detectar casos de violència masclista.
- Conèixer recursos tant de prevenció com d'actuació.
- Vincular l'aprenentatge amb les seves experiències en les relacions afectives i sexuals.

Descripció i desenvolupament

Llegiran individualment la situació que apareix al principi i a través d'aquesta hauran d'explicar què passa (descriuran la situació amb els elements que hi apareixen, justificant el perquè, amb quines coses ho identifiquen).

Seguidament, escriuran una llista d'indicadors que creuen que poden ser un senyal que una noia o dona està patint violència masclista i els indicadors que ens mostren que un noi o home pot ser un agressor.

Un cop tothom tingui la fitxa de l'activitat emplenada, els demanem que comparteixin algunes de les respostes i facilitem els recursos d'actuació.

Rol com a docent

- Crear un clima de confiança i respecte.
- Potenciar la reflexió crítica.
- Identificar i reconèixer en el grup quin coneixement i percepció mostra en relació amb la temàtica.
- Prestar atenció a les aportacions del grup per detectar qualsevol situació de violència masclista que puguin compartir.

Activitat 3

I ara què fem?

20 minuts

3.1 Imagineu-vos aquesta situació...

En Niko ja fa un temps que surt amb l'Aina, una noia que destaca perquè és molt guapa i tots els nois li van al darrere. Ella, des que van començar la relació, la veritat és que ha canviat molt. Abans feia moltes més coses amb les seves amigues i ara passa gran part del temps amb ell. Són una parella que, tot i que moltes vegades no s'entenen i es tracten malament, gairebé segur que sempre estaran junts perquè es coneixen i s'estimen molt.

Fa uns dies es van enfadar i des d'aleshores en Niko es comporta d'una manera molt estranya amb l'Aina. Sembla que la vigili. Ella, en canvi, ens ha dit alguna cosa com que necessitava estar un temps sola per pensar, però no gran cosa. Ens fa la sensació que hi ha algunes coses que ens amaga perquè és com si li tingués por i, tot i no estar amb ell, la té tota l'estona controlada. L'altre dia em va dir que de tant en tant li enviava algun missatge suplicant que tornés amb ell i amenaçant-la que sense ella la vida no tenia sentit.

Un dia a l'institut, de sobte, un grupet de nois passa pel costat de l'Aina i comencen a parlar entre ells i a riure mentre se la miren. L'Aina i jo anem pensant de què reien aquells nois, però tampoc li donem gaire importància. Després de classe, l'Àlex quan ens veu ve corrents a dir-nos que hi ha una foto una mica compromesa de l'Aina que s'ha fet viral per tot l'institut. De cop i volta, l'Aina comença a posar-se molt nerviosa i marxa corrents sense dir res.

- Què creieu que pot estar passant? Quins indicadors trobem dins del text?

L'Aina està patint una situació de violència masclista i assetjament per part d'en Niko.

Indicadors:

*En Niko ja fa un temps que surt amb l'Aina, una noia que destaca perquè és molt guapa i tots els nois li van al darrere. **Des que van començar la relació, la veritat és que l'Aina ha canviat** molt. Abans feia moltes més coses amb les seves amigues i ara passa gran part del temps amb ell. Són una parella que, **tot i que moltes vegades no s'entenen i es tracten malament**, gairebé segur que sempre estaran junts, perquè es coneixen i s'estimen molt.*

Fa uns dies es van enfadar i des d'aleshores **en Niko es comporta d'una manera molt estranya** amb l'Aina. Sembla que la vigili. Ella, en canvi, ens ha dit alguna cosa com que necessitava estar un temps sola per pensar, però no gran cosa. Ens fa la sensació que **hi ha algunes coses que ens amaga perquè és com si li tingués por i, tot i no estar amb ell, la té tota l'estona controlada**. L'altre dia em va dir que, **de tant en tant, li enviava algun missatge suplicant que tornés amb ell i amenaçant-la que sense ella la vida no tenia sentit**.

Un dia a l'institut, de sobte, **un grupet de nois passa pel costat de l'Aina i comencen a parlar entre ells i a riure mentre se la miren**. L'Aina i jo anem pensant de què reien aquells nois, però tampoc hi donem gaire importància. Després de classe, l'Àlex quan ens veu ve corrents a dir-nos que **hi ha una foto una mica compromesa de l'Aina que s'ha fet viral per tot l'institut**. De cop i volta, l'Aina comença a **posar-se molt nerviosa i marxa corrents sense dir res**.

- A continuació, feu una llista d'indicadors o exemples de violència masclista en noies que la pateixen així com en nois que l'exerceixen. És a dir, escriviu aquelles coses, senyals, pistes, que ens fan saber que una noia possiblement estigui sent víctima d'una situació de violència i aquelles coses que ens poden orientar per saber que un noi està tenint conductes agressives.

INDICADORS VÍCTIMA

- Blaus, cops, lesions, etc.
- Depressió.
- Por.
- Trastorns alimentaris.
- Ridiculitzada per la seva parella públicament.
- Desconnexió amb l'entorn (família, amistats).
- Canvi de personalitat.
- Baixa autoestima.
- Estats emocionals molt canviants.
- Absentisme escolar.
- Despistada, amb el cap a un altre lloc.
- Etc.

INDICADORS AGRESSOR

- Reaccions i comportaments agressius.
- Controlador.
- Ridiculitza la seva parella públicament.
- S'enfada sense motius.
- Baixa autoestima.
- Persona rígida i estricta.
- Reacciona de forma exagerada amb la seva parella o amb alguna altra.
- Etc.

Idees clau

És important no fomentar les situacions que denigren les dones o pressuposen una superioritat masculina, ja que així normalitzem situacions de violència.

Cal detectar la violència psicològica. Pot incloure amenaces, insults, ofenses, crits, intimidació, assetjament, fer córrer rumors o humiliar algú davant d'altres persones, mostrar indiferència, pressió, manifestacions de gelosia o actitud possessiva, controlant decisions o activitats.

Cal evitar conductes de risc a les xarxes socials com penjar imatges íntimes o informació sensible.

Justificar comportaments violents per mitjà de la gelosia i creure que és un senyal d'estimació i amor és un error. Quan se sent gelosia, cal tenir la confiança per poder compartir com se sent la persona i intentar solucionar-ho per mitjà de la comunicació, amb escolta i tranquil·lament.

Si una noia es troba en situació de violència masclista, se l'ha d'escoltar amb atenció, no jutjar-la, oferir-li acompanyament per buscar l'ajuda d'una persona adulta.

En les relacions afectivosexuals el consentiment és el pilar fonamental. El consentiment es produeix quan la persona està d'acord amb el que se li comenta o proposa, significa donar permís a alguna cosa, estar d'acord amb la proposta que se li fa.

La metàfora de l'iceberg de la violència masclista ens explica que hi ha una violència visible i que hi ha també tota una massa de gel submergida, invisible, en què se sustenta la violència visible, que colpeja les dones en el dia a dia i que, en moltes ocasions, correspon a actituds normalitzades.

Altres recursos

[#desactivaelcontrol](#). En aquest vídeo de l'Institut Català de les Dones, es pretén identificar els i les adolescents, especialment les noies, en situacions de control abusives mitjançant xarxes socials.

[Violència masclista en les relacions de parella: una mirada jove](#). En aquest vídeo fet per un grup de joves de Parets del Vallès, nois i noies exposen la seva opinió sobre la violència masclista.

[El semàfor de la violència de gènere](#). En aquest test de la Universitat de València sobre la violència masclista, que a l'Estat espanyol sol referir-se com a violència de gènere, els nois i les noies poden comprovar si la seva relació afectiva és o no violenta.

[L'abús, l'assetjament i l'agressió sexual](#). En aquest web de la Generalitat de Catalunya, es tracta l'abús emocional, físic, sexual... i s'indica on adreçar-se si es necessita ajuda o orientació.

[Violència contra les dones](#). En aquest web de la Generalitat de Catalunya, Jove.cat, hi ha lectures recomanades i autotest, espais de consulta, recursos per si es necessita ajuda i molts enllaços d'interès.

Annex

Activitat 1

Què és la violència masclista?

